

Posudek diplomové práce.

Název práce: Juristické kategorie v díle Franze Kafky.

Autor: Jan Dvořák

Rozsah: 87 stran.

Předložena k obhajobě na katedře filosofie a sociologie.

V úvodu své práce vymezuje autor vlastní záměr – vyložit jeden z románů Franze Kafky v paralelách literárního a právního jazyka. Jde tedy mimo pokušení výkladů literárních, religiozních, filosofických či psychologických. Z tohoto hlediska je práce svým způsobem zvláštní.

Nepodléhá hledání nějaké autentické interpretace, stačí konkrétně sledovat román a vyložit jej ze samotného textu bez „vnější pomoci“. Je to tedy čtení s motivy práva.

Předkládá popis pracovní metody, od klíčových slov jde k vymezení struktury. Témata jsou určena základním textem, postup užívá hojně citací.

Předložená práce má být přípravou a „výchozím materiálem“ k rozsáhlejší interpretaci Kafkaova díla, kde se uplatní i využití již vypracovaných jiných výkladů.

Tematizace s juristickými kategoriemi je rozdělena na dvě velké kapitoly (převaha v I. kapitole), odpovídající románům Proces a Zámek, jsou to témata trestního procesu a byrokracie.

Sled výkladu je založen na pečlivém a podrobném ohledávání. Začíná zastavením u zvláštní povahy trestního procesu, popisuje vztah obžalovaného, postupně se proces zmocňuje života K., narušuje osobní řád.

Další sled- soudnictví, figury jeho organizace, hierarchie, uniformy jako viditelné zařazení v ontologickém řádu (to je široké téma rozprostřené od juristiky k sociologii, metafysice a teologii – srv. např. Werfelův Sjezd abiturientů, Brochův román Náměsíčníci s popisem uniforem a kléru), rekvizity soudního procesu, strany procesu (obžaloba, obhajoba) a přerůstání soudní moci.

Obžalovaný je vystaven „divadlu procesu“, není schopen vlastní obhajoby, nerozumí jazyku svého příběhu u soudu, z toho logicky vyplývá i povaha líčení a rozsudku.

Za poměrně zajímavé stránky považují následující:

(65) – obecné téze a poznámky k tématu administrativního rozumu (román Zámek), byrokratické instance vládnoucí a zasahující do všech oblastí života, jejich všudypřítomnost, kdy život lidí se vymezuje vztahem k moci Úřadu (nabízí se srovnání s Kelsenovou identifikací Státu a právního systému).

(67) – symbolizace přítomnosti Moci, kde je zajímavá analogie o přítomnosti majestátu na Hradčanech a symbolizace nedostupné moci v románu Zámek (mýtický hrabě Westwest), pojetí úřadu jako „míry“ skutečnosti.

(72) – nedostupnost a skrytost úřadu, hájemství moci, ochrana před narušením a vstupem.

Práce je velmi pečlivá, ucelená, nemá zbytečná místa, „mapuje“ román takřka krok za krokem. Početný poznámkový aparát je výstižný.

V měsíčníku Právník se před časem objevila stať brněnského právního teoretika, „objevně“ vybízející ke studiu a výkladu Kafkových textů. K této stati jsem měl výhrady zejména pokud jde o domnělou objevnost tématu. Zaslal jsem několikastránkové poznámky redakci, mimo jiné s odkazem na již připravovanou diplomovou práci zde předloženou. Podle očekávání zůstaly výhrady bez odpovědi. I v tomto kontextu chci hodnotit předloženou diplomovou práci a soudím, že zatím není známo nic podobného.

Tato práce je dílčím (!) výsledkem autorova několikaletého studia na tématu. Byla promyšlena a konzultována zejména z hlediska uchopení a vytýčení dominantního přístupu k tomu, co Kafka nabízí. Sám jsem kafkovské téma přednášel několik semestrů ve výběrovém předmětu, spíše s příklonem k religiozní interpretaci (např. Kabała s pojetím nebeských soudů atd.). Autor diplomové práce se rozhodl pro jiný přístup, v konzultačních setkáních patřičně zdůvodněný. Zkusil si jej také ověřit ve vlastní rozsáhlé přednášce.

Věřím, že chystané rozšíření této práce (naznačené ve druhé části) bude stejně kvalitní.

Práce přesahuje měřítka pouhé studijní povinnosti, jak rozsahem tak sevřeností. Je vidět, že „neutekla pod rukama“, všechno je promyšlené.

Doporučuji práci k obhajobě s návrhem klasifikace „výborně“.

23. ledna 2006

doc. PhDr. Milan Sláma
vedoucí diplomové práce
